

غیرت یا تعصب؟

اشتراک در شبکه‌های اجتماعی:

آدرس صفحه: <https://mav>

[1]

به نام خدا

غیرت یا تعصب؟

درنگی در اتفاق تلخ رومینا

ابراهیم اخوی؛ روان شناس و مدیر مرکز مشاوره ماوا

خبر تلخ بود و باور نکردنی! هنوز در شوک این اتفاق شگفت انگیزیم. پدری که حاضر شود دختر نوجوان خود را به کام مرگ فرستد. در این میان، آنچه پس از حادثه بر جا می‌ماند، تفسیرها و برداشت‌هایی است که از آن شده است تا جایی که حتی برخی ناجوانمردانه به قانون‌ها و آموزه‌های دینی تاختند و نام چنین رفتار شومی از سوی پدر را، غیرت ناموسی گذاشتند. به همین دلیل لازم است چند نکته را با هم مرور کنیم تا از افتادن در تله‌های شناختی نادرست ایمن مانیم.

1. دین به ما یاد داده که نسبت به خانواده خود غیرت داشته باشیم نه تعصب! غیرت یعنی تمام توان خود را برای مراقبت و حمایت از خانواده به کار بندیم، آنان را عزیز از جان خود دانسته و دیوار صیانت اطراف‌شان بکشیم تا از آسیب‌ها در امان مانند. آموزه‌های دینی حتی از غیرت‌ورزی بی‌جا ما را برحذر داشته‌اند و آن را مایه تباهی و گمراهی معرفی کرده‌اند. روی دیگر این خصلت خوب برای نادانان، تعصب است که در آموزه‌های قرآنی از آن به نام حمیت جاهلیت نام برده شده؛ یعنی کسانی که از روی جهل و گمراهی، دست به رفتارهای احمقانه‌ای می‌زنند که نمونه آن را در زنده به گور کردن دختران به بهانه‌های واهی چون امکان فسادشان و نیز تعصب بی‌جا در دنباله‌روی از اشتباه‌های نیاکان می‌بینیم.
2. غیرت ریشه در محبت دارد. پدری که نسبت به دختر خود غیرت می‌ورزد، مثل یک باغبان است که با هرس کردن علف‌های هرز و مراقبت از گزند دیگران از درخت مراقبت می‌کند نه اینکه خود دست به تبر برد و ریشه درخت را بخشکاند.
3. غیرت یک خصلت الهی است. در آموزه‌های دینی تکرار شده که خداوند غیرت دارد و انسان‌های غیور را دوست دارد؛ پس نمی‌تواند سر از خشونت مرگبار در آورد؛ زیرا خداوند کانون مهربانی است و همه خوبی‌ها از او سرچشمه می‌گیرد.
4. در آنچه از دین آموخته‌ایم، پاکدامنی افراد و نیک‌رفتاری آنان بخشی از غیرت‌شان شمرده شده است. زیرا فرد با خوب بودن خود به بهتر شدن جامعه خویش کمک می‌کند و زمانی که جامعه‌ای پاک را پایه‌گذاری کرد، در واقع محیطی ایمن را برای خانواده خود رقم زده است که یکی از بهترین شاخص‌های حمایت‌گری است. پس همه کسانی که تمایل به داشتن جامعه‌ای سالم دارند، غیورند؛ نه اینکه زمینه را برای جرئت ورزی پرخطر عده‌ای فراهم آورند.

5. در غیرت عقلانیت وجود دارد نه حماقت. غیرتمند عاقل به بهترین روش برای محافظت روی می‌آورد؛ نه اینکه خود به دشمن اصلی برای ناموس خویش تبدیل شود. عقل، مدیر هیجان‌ها و خصوصیات چون غیرت‌ورزی است که افراد را از زیاده‌وری در این باره باز می‌دارد. در تعصب بی‌جا، ردی از عقلانیت نیست و فرد بر مدار هیجان‌های برخاسته از درون خویش، دست به کارهایی می‌زند که شاید خود نیز پس از آن پشیمان گردد.
6. در اسلام سیاهی لشکر نداریم و همه با تایید یا رد و نیز زمینه سازی برای یک اتفاق می‌توانند شریک جرم باشند. تمام کسانی که ارتباط با جنس مخالف را امری عادی جلوه داده و واژه‌ای به نام نامحرم را تبدیل به دوست اجتماعی کرده و از آن دفاع کرده‌اند، به گونه‌ای در اتفاق‌هایی مانند آنچه برای رومینا افتاده، سهیم هستند.
7. لازم است قبول کنیم که جامعه ما حاضر نیست دست از سنت‌هایش بردارد و در این میان، کسانی که برداشت درستی از رفتارهای اصیل ندارند، ممکن است رخ‌دادهایی چون این حادثه را باعث شوند. این مهم به ما گوشزد می‌کند که مراقبت‌های فرهنگی مطابق با هنجارهای تمام خانواده‌ها باید آموزش داده شود نه اینکه به یک منطقه و شهر بسنده شود.
8. برای رومینای نوجوان حادثه‌ای غمبار رخ داده که شاید گمان آن را هم نمی‌کرد. این عبرت تلخ، برای خیلی از نوجوانان که نگاهی رویاگونه و سندرلایی به رابطه‌ها دارند، جای تأمل فراوان دارد. از گوشه و کنار جامعه، خبرهایی از این دست را شاهدیم که از قربانی شدن نوجوانان به ویژه دختران نوجوان در دام رابطه‌های پنهان و پرمشکل حکایت دارند. و مهم‌تر از آن برای فردی که خود را عاشق رومینا معرفی کرده ولی شرایط یک دختر نوجوان را لحاظ نکرده است. من اسم این خواستن را خودخواهی و خودشیفتگی می‌گذارم نه عشق! زیرا در عشق چیزی جز علاقه عاقلانه نیست؛ زمانی که عاشق معشوق خود را در خطر ببندد، حتی از دل خود عبور کرده و او را به وادی امن می‌رساند نه اینکه با سرسختی و رفتارهایی چون دور کردن یک دختر نوجوان از منزل، زمینه بروز یک قتل فجیع را باعث شود.
9. آنچه در این ماجرای خونین دیده نشد، خامی و ناآگاهی یک دختر نوجوان بود که می‌توانست با مدیریت عاقلانه یک خانواده یا مشاور، از چنین سرنوشت شومی رهایی یابد. پدری که در قالب یک قاتل از خود قهرمانی پوشالی در دفاع از ناموس می‌سازد، اگر چه قانون او را به کام مرگ نکشاند، ولی خود به دست خویشتن مرده است. خاطره لحظه جان دادن دخترک نوجوان توسط پدری که سال‌ها با عشق به او زندگی را دنبال می‌کرد، هیچ گاه لحظه خوشی را برایش رقم نخواهد زد.
10. و سخن آخر اینکه جایگاه دستگاه‌های مراقبتی در این ماجرا کمرنگ به نظر می‌رسد. مسئولانی که می‌توانستند با زیرکی و حمایت مستقیم و غیرمستقیم از چنین واقعه‌ای جلوگیری نمایند، در برابر وجدان مردم پاسخگو باشند. همچنین تمام آنان که در عرصه تربیت و مشاوره خدمت می‌کنند، از این حادثه برای نسل نو بگویند تا حیاط خلوت ذهنی نوجوانان امروز را نسبت به یک رابطه عاشقانه، با عطر عقل و مصلحت معطر سازند. جامعه و به ویژه نسل نو، بیش از هر زمان دیگری نیازمند یادگیری مهارت‌هایی است که آنها را از خطر محفوظ دارد. این دلبستگی را روان‌شناسان در عشق خام دسته بندی می‌کنند که می‌توانست با مدیریتی عاقلانه، از فرجامی چنین شوم دور ماند.

برچسب‌ها:

غیرت، تعصب، رومینا [2]

نشانی منبع: <https://mava.iki.ac.ir/node/905>

پیوندها

<https://mava.iki.ac.ir/files/images/articles/6652.jpg> [2] [1]

<https://mava.iki.ac.ir/tag/%D8%BA%DB%8C%D8%B1%D8%AA%D8%8C-%D8%AA%D8%B9%D8%B5%D8%A8%D8%8C-%D8%B1%D9%88%D9%85%DB%8C%D9%86%D8%A7>